

УДК 630*9 (035)

ANALYSIS OF STRUCTURE OF TAXES OF COMMUNAL FOREST ENTERPRISES**АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПОДАТКІВ КОМУНАЛЬНИХ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ****Oborska A.E. / Оборська А.Е.***s.a.s., as. prof. / к.с-г.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-2073-252X

Mateiko I.M. / Матейко І.М.*s.a.s. / к.с-г.н.**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroiv Oborony st, 13, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України,**Київ, Героїв Оборони 13, 03041*

Анотація. У процесі децентралізації одним із основних чинників її успішної реалізації є достатнє наповнення коштами бюджетів територіальних громад. У роботі здійснено аналіз структури податків комунальних лісогосподарських підприємств, проаналізовано зміни у оподаткуванні, зокрема запровадження земельного податку на землі лісогосподарського призначення та збільшення ставок рентної плати.

Ключові слова: децентралізація, територіальні громади, податки, комунальні підприємства.

Вступ. У переліку головних завдань децентралізації ключове місце займає фінансова самодостатність територіальних громад.

Проаналізувавши структуру податків комунальних лісогосподарських підприємств, до бюджетів якого рівня у кінцевому підсумку надходять ці податки, а також джерела формування місцевих бюджетів, можна знайти резерви поліпшення добробуту громади.

Результати дослідження. Частка лісів, що перебувають у постійному користуванні комунальних лісогосподарських підприємств, достатньо суттєва [1], відповідно, ці підприємства є бюджетоутворюючими на місцевому рівні. Основні податки комунальних лісогосподарських підприємств та їхній розподіл за бюджетними рівнями наведені у Таблиці 1.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, передбачена статтею 256 Податкового кодексу України [2], займає найвагоміше місце у структурі податків лісогосподарських підприємств, зокрема і комунальних. З 1 січня 2019 року ставки рентної плати підвищуються на 50%.

Стосовно головного ресурсу лісогосподарських підприємств, є суттєва різниця в оподаткуванні деревини, заготовленої під час проведення рубок головного користування та від решти рубок. Рентна плата за деревину від рубок головного користування розподіляється порівну між державним і обласним бюджетами, знижки 20% надаються лише при проведенні цих рубок не суцільним а вибіркоким способом. Від заготовленої деревини з усіх інших рубок рентна плата стовідсотково надходить до місцевих бюджетів за місцем розташування ділянки, на якій проводиться ця рубка. Знижки 50% надаються при проведенні у насадженнях віком понад 40 років для рубок догляду,

Таблиця 1

Структура основних податків комунальних лісогосподарських підприємств

№ з/п	Податки	Бюджет (від обласних комунальних підприємств / від районних комунальних підприємств), %			
		державний	обласний	районний	сіл і селищ (територіальної громади)
1	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (деревина з рубок головного користування)	50/50	50/50		
2	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім деревини з рубок головного користування)				100/100
3	Податок на прибуток		100/-	-/100	
4	Податок на додану вартість	100/100			
5	Податок на доходи фізичних осіб	25/25	15/15	60/60 ¹	
6	Військовий збір	100/100			
7	Плата за землю				100/100
8	Податок на майно				100/100
9	Єдиний податок (сплачують СПД, які надають послуги лісогосподарським підприємствам або малі комунальні підприємства, які обрали спрощену систему оподаткування)				100/100

Авторська розробка

вибіркових санітарних рубок, вибіркових лісовідновних рубок, пов'язаних з реконструкцією, ландшафтних рубок і рубок переформування. Деревина, з будь-яких вибіркових рубок у віці до 40 років не оподатковується. При проведенні суцільних санітарних і суцільних лісовідновних рубок, не залежно від віку жодні знижки не надаються.

На усі види рубок, рентна плата за які надходить до бюджетів сільських і селищних рад (територіальних громад), розрахунки здійснюють самі комунальні підприємства. Сума рентної плати вказується у дозвільному документі на рубку – лісорубному квитку. Необхідно зважати, що сума рентної плати повинна перераховуватися, якщо загальна кількість фактично заготовленої деревини під час проведення рубок перевищує, зазначену в лісорубному квитку більше ніж на 10 відсотків. Термін дії лісорубних квитків закінчується 31 грудня того року, коли цей лісорубний квиток був виписаний, а вивезення дозволяється до 31 березня наступного року. Якщо ж заготівля

¹ Якщо територіальні громади не створені, то податок надходить до районного бюджету, якщо створені – то до бюджету територіальних громад

вчасно не закінчена або деревина вчасно не вивезена, лісогосподарське підприємство повинне офіційно продовжити дію лісорубного квитка і збільшити суму рентної плати. Донараховується рентна плата також, якщо із дров'яної деревини за матеріалами відводів фактично заготовлена техсировина.

Значно більшим резервом надходжень до місцевих бюджетів може стати спеціальне використання другорядних лісових матеріалів, корисних властивостей лісів, побічні лісові користування, ставки рентної плати за які встановлюються обласними радами. Органи місцевого самоврядування втрачають значні надходження до місцевих бюджетів через неофіційну промислову заготівлю грибів і ягід.

Від того, який із органів місцевого самоврядування (обласна чи районна рада) є засновниками комунального лісогосподарського підприємства, залежить до якого рівня бюджету надходить податок на прибуток. Податок на прибуток обласних комунальних підприємств повністю надходить до обласного бюджету, навіть якщо в районах (або одне на кілька районів) функціонують дочірні підприємства. Такі підприємства практично дублюють державні, співпраця на рівні району і громад залежить значною мірою від позиції генерального директора і директора дочірнього підприємства. Але, з іншого боку, за рахунок централізації повноважень обласні підприємства можуть бути більш прибутковими від районних. У свою чергу, на рівні району органи місцевого самоврядування спільно з керівництвом лісогосподарського підприємства можуть розробити і профінансувати ефективні програми розвитку, виконання яких дозволить збільшити прибуток і надходження до районного бюджету.

До районного (або бюджету новостворених територіальних громад) надходить 60% податку на доходи фізичних осіб. Цей податок однаково сплачується і районними комунальними підприємствами і дочірніми підприємствами облагролісів.

Згідно змін чинного законодавства лісогосподарські підприємства також мають сплачувати податок за землі лісогосподарського призначення, який раніше був складовою рентної плати. На загальних підставах комунальні підприємства сплачують податок на майно. Малі комунальні підприємства, які обрали спрощену систему оподаткування, та підприємці, які надають послуги лісогосподарським підприємствам, сплачують єдиний податок до місцевого бюджету. Зважаючи на це, необхідно максимально налагоджувати таку співпрацю.

Висновки. Згідно здійсненого аналізу, головним джерелом наповнення бюджетів територіальних громад є рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, зокрема тих категорій, ставки рентної плати за які встановлюються обласними радами, а надходження повністю спрямовуються у місцеві бюджети. Органам місцевого самоврядування також варто брати активну участь у розробці регіональних програм, які дозволять збільшити прибутковість комунальних підприємств. Новостворені територіальні громади збільшать своє фінансування за рахунок суттєвого перерозподілу податку на доходи фізичних осіб, який для комунальних лісогосподарських підприємств є

ДОСТАТНЬО СУТТЄВИМ.

Література:

1. Оборська А.Е., Матейко І.М. Історичні передумови та перспективи комунальної власності на ліси в Україні // Scientific World Journal Issue №14, Vol.2 (Yolnat PE, Minsk, 2017) – URL: <http://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/14/vol> – page – 35-41 Article CID Number swj14-054. DOI: 10.21893/2227-6920.2017-14.2.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [офіційний веб портал]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> .

References:

1. Oborska A.E., Mateiko I.M. (2017) Istorychni peredumovy ta perspektyvy komunalnoyi vlasnosti na lisy v Ukrayini [Historical preconditions and prospects of municipal property on forests in Ukraine] in Scientific World Journal Issue №14, Vol.2 (Yolnat PE, Minsk, 2017) – URL: <http://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/14/vol> – page – 35-41 Article CID Number swj14-054
DOI: 10.21893/2227-6920.2017-14.2
2. Podatkoviy kodeks Ukrayiny [Tax Code of Ukraine] The Verkhovna Rada of Ukraine: [official web portal] – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Abstract. *Financial self-sufficiency of local communities has a key place in the current process of power decentralization. The analysis of taxes structure of the communal forestry enterprises most of which is the rent for the special use of forest resources, and sources of local budgets allows to find reserves for improving the welfare of the communities. The local authorities lose significant revenues to the local budgets because of inefficient management of commercial harvesting of mushrooms and berries.*

According to the changes in the current legislation, forest enterprises also have to pay a tax on forestry land, which was previously part of the rent.

Small utility companies that opt for a simplified tax system and entrepreneurs who provide services to forest enterprises pay a single tax to the local budget. In view of this, it is necessary to maximize such cooperation.

Local governments should also actively participate in the development of regional programs that will increase the profitability of utilities. Newly established territorial communities will increase their funding due to a substantial redistribution of personal income tax, which is sufficiently substantial for communal forest enterprises.

Key words: *decentralization, territorial communities, taxes, communal forest enterprises*

Стаття відправлена: 10.12.2018 р.

© Оборська А.Е., Матейко І.М.